

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
ändring av lagen om försök med utbildning på ungdomsstadiet och
med yrkeshögskolor**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Finansieringsstadgandena i lagen om försök med utbildning på ungdomsstadiet och med yrkeshögskolor föreslås bli ändrade så att de motsvarar stadgandena i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och de ändringar av stadgandena i lagen om yrkeslä-

roanstalter och i gymnasielagen som gjordes i detta sammanhang. Dessutom föreslås det att stadgandena om ändringssökande ändras så att de blir mera tidsenliga.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 1993.

MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Försöken med utbildning på ungdomsstadiet och med yrkeshögskolor

Avsikten med försöksverksamhet enligt i lagen om försök med utbildning på ungdomsstadiet och med yrkeshögskolor (391/91), nedan försökslagen, är speciellt genom att utnyttja samverkan mellan olika läroanstalter, att finna medel att utveckla utbildningen efter grundskolan. I försöken med utbildning på ungdomsstadiet bildar flera yrkesläroanstalter och gymnasier i regel en försöksenhet, där de studerande har möjlighet att slutföra studier i flera läroanstalter. I försöken med yrkeshögskolor bildar i regel flera yrkesläroanstalter som ger utbildning på institutnivå och på högre nivå en försöksenhet, som har namnet temporär yrkeshögskola, där studierna utvecklas till utbildningsprogram som leder till yrkeshögskoleexamen.

Statsrådet har beviljat försökstillstånd för 16 försöksenheter på ungdomsstadiet, till vilka hör sammanlagt 142 läroanstalter samt för 22 temporära yrkeshögskolor, som omfattar sammanlagt 86 läroanstalter.

1.2. Försöksutbildningens finansiering

Grunden för finansieringen av försöksutbildningen fastställs enligt stadgandena och bestämmelserna om finansiering av yrkesläroanstalter och gymnasier. Finansieringen bestäms sålunda till utgången av 1992 enligt lagen om finansiering av yrkesläroanstalter (494/83), lagen om statsandelar och statsunderstöd till grundskolor, gymnasier och allmänna bibliotek (1112/78) och de stadganden och föreskrifter som utfärdats med stöd av dem, och från ingången av 1993 enligt lagen om finansiering av utbildnings- och kulturverksamhet (705/92), nedan den nya finansieringslagen, och de stadganden och föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

Stadganden om finansiering av försöken ingår i försökslagens 17, 18 och 19 §§. Stadgandena om styrningen av resurserna enligt 17 § i gällande lag och om grunderna för finansieringen enligt 18 § baserar sig på den till utgången av 1992 gällande lagstiftningen om finansiering av yrkesläroanstalter och gymnasier och till vissa delar även på annan sådan lagstiftning om yrkesläroanstalter och gymnasier som har ändrats i samband med statsan-

delsreformen. När den nya finansieringslagstiftningen och de övriga nya bestämmelserna i samband med statsandelsreformen träder i kraft vid ingången av 1993 bör dessa stadganden i försökslagen ändras. Däremot är det av dessa skäl inte nödvändigt att ändra stadgandet i försökslagens 19 § om understöd och donationer.

2. De föreslagna ändringarna

2.1. Styrningen av resurserna

Enligt 17 § i försökslagen kan undervisningsministeriet besluta om ändring av det sammanlagda antalet undervisningstimmar, dvs. timresursen, i försöksutbildningen och av markbeloppet per elev för de övriga driftsutgifterna inom ramen för de separata anslag i statsbudgeten som anvisats för ändamålet. Enligt stadgandena i den ändrade lagen om yrkesläroanstalter och den ändrade gymnasielagen regleras antalet undervisningstimmar vid dessa läroanstalter inte längre genom timresursen efter den 1 januari 1993. Enligt den nya finansieringslagen bestäms statsandelen för yrkesläroanstalternas och gymnasiernas driftskostnader enligt enhetspriset per elev, av vilket en kalkylfaktor är det kalkylerade antalet undervisningstimmar baserat på timresursen. Stadgandet i paragrafens 1 mom. kan således efter den 1 januari 1993 inte längre användas för att styra tilläggsresurser till försöksutbildning. Därför föreslås stadgandet bli ändrat så att undervisningsministeriet kan besluta om en utökning av resurserna för försöksutbildning vid en försöksenhets läroanstalter genom att de kommunala och privata läroanstalterna iakttar vad som i den nya finansieringslagens 38 § 1 mom. stadgas om statsunderstöd för försöksverksamhet. Tilläggsresurserna kan beviljas inom ramen för separata anslag i statsbudgeten för detta ändamål.

Stadgandet i paragrafens 2 mom. om användning och sammanjämkning av resurserna mellan försöksenhetsens läroanstalter föreslås bli ändrat på grund av att bestämmelserna om timresursen revideras.

2.2. Grunderna för finansieringen

Stadgandet i försökslagens 18 § 1 mom. om

hur försöksutbildningens statsfinansiering och elevernas hemkommuners betalningandelar skall bestämmas föreslås bli ändrat så att det motsvarar terminologin i den nya finansieringslagstiftningen.

Stadgandena i paragrafens 2—4 mom. om hur finansieringsansvaret skall ordnas mellan läroanstalterna i en försöksenhet och hur detta skall ske föreslås bli förenklade och reviderade i enlighet med den nya finansieringslagen. Enligt det föreslagna stadgandet överenskommer huvudmännen för läroanstalterna i en försöksenhet om eventuella avgifter och ersättningar sinsemellan. Den avgift som en läroanstalt betalar en annan läroanstalt som ersättning för kostnaderna för att ordna sin egen utbildning skall anses som normala kostnadsposter som läroanstalten får beakta när statsandelen och hemkommunens betalningsandel skall bestämmas. Däremot räknas denna avgift som inkomster som läroanstalten får av den avgiftsbelagda servicen, och beaktas sålunda inte när enhetspriserna och hemkommunernas betalningsandelar för de kommunala och privata läroanstalterna eller hemkommunens betalningsandel vid statliga läroanstalter skall bestämmas.

Paragrafens gällande 5 mom. som vid behov ger möjlighet att genom förordning utfärda närmare stadganden om finansieringsgrunderna och procedurerna vid finansieringsarrangemangen intas inte i det föreslagna nya stadgandet, eftersom det inte behövs.

2.3. Ändringssökande

Enligt 26 § 1 mom. i försökslagen kan ett beslut av ledningsgruppen för en försöksenhet överklagas genom besvär hos utbildningsstyrelsen på det sätt som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50). Paragrafens 3 mom. stadgar om besvär förbud i fråga om vissa beslut som rektor, lärarkåren och elevkåren fattat vid temporära yrkeshögskolor. Stadgandena om ändringssökande föreslås bli reviderade så att de motsvarar de reviderade stadgandena om ändringssökande i lagen om yrkesläroanstalter och i gymnasielagen. Med avvikelse från dem är besvärinstansen i första hand alltid länsrätten. Att särskilja på ändringssökande å ena sidan i fråga om statliga och privata läroanstalter och å den andra i fråga om kommunala är inte

möjligt eftersom det i många fall hör läroanstalter med olika huvudmän till samma försöksenhet.

3. Propositionens verkningar

Enligt propositionen blir det lättare att styra tilläggsresurser till försöksutbildning samtidigt som de ekonomiska arrangemangen mellan läroanstalterna inom en försöksenhet blir enklare att ordna. Propositionen har inte några direkta ekonomiska verkningar, eftersom avsikten enligt propositionen, liksom även i praxis, är att styra tilläggsresurserna inom ramen för de anslag i statsbudgeten som anvisats för detta ändamål. I budgetpropositionen 1993 har för detta ändamål i momenten 29.60.21., 29.65.30. och 29.65.50. anvisats sammanlagt 10 700 000 mark.

4. Ärendets beredning

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid undervisningsministeriet. Förhandlingar om propositionsutkastet har förts med de kommunala centralorganisationerna.

5. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1993. Om ett beslut som har fattats innan lagen träder i kraft överklagas, tillämpas dock de regler om ändringsökande som gäller när lagen träder i kraft.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om försök med utbildning på ungdomsstadiet och med yrkeshögskolor

I enlighet med riksdagen beslut *upphävs* i lagen den 22 februari 1991 om försök med utbildning på ungdomsstadiet och med yrkeshögskolor (391/91) 26 § 3 mom. samt *ändras* 17 och 18 §§ samt 26 § 1 mom. som följer:

17 §

Styrning av resurserna

Undervisningsministeriet kan besluta om ökning av försöksutbildningsresurser till kommunala och privata läroanstalter i enlighet med 38 § 1 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) enligt de separata anslag som i statsbudgeten har anvisats för ändamålet. Vad som ovan sägs om kommunala och privata läroanstalter gäller på motsvarande sätt statliga läroanstalter.

Ledningsgruppen beslutar om hur resurserna vid försöksenhetens läroanstalter skall användas och hur de skall sammanjämkas mellan läroanstalterna enligt vad som stadgas genom förordning eller bestäms med stöd av den i instruktionen.

18 §

Grunderna för finansieringen

Statsandelar och statsunderstöd för försöksutbildningen samt studerandenas hemkommuners betalningsandelar fastställs på basis av studerandens primära läroanstalt.

Om kostnaderna för försöksutbildningen inte på annat sätt kan sammanjämkas mellan försöksenhetens läroanstalter, betalar huvudmannen för den primära läroanstalten kostnaderna för sådan utbildning som genom denna huvudmans försorg ordnas vid en annan läroanstalt på det sätt som huvudmännen avtalar sinsemellan. De avgifter som en läroanstalt betalar beaktas vid beräkningen av enhetspriset per studerande vid kommunala och privata läroanstalter och vid beräkningen av studerandens

hemkommuns betalningsandel vid dessa och statliga läroanstalter. De avgifter som en läroanstalt får räknas som inkomster av avgiftsbelagd service.

26 §

Sökande av ändring

I beslut av en försöksenhets ledningsgrupp och i beslut som ledande rektorn, lärarkåren och elevkåren vid en temporär yrkeshögskola fattar med stöd av denna lag eller en förordning som utfärdats med stöd av den får

ändring sökas genom besvär hos länsrätten med iakttagande av lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

På överklagande av ett beslut som har fattats innan denna lag har trätt i kraft tillämpas de stadganden om ändringssökande som var gällande när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 13 november 1992

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Undervisningsminister *Riitta Uosukainen*

Lag

om ändring av lagen om försök med utbildning på ungdomsstadiet och med yrkeshögskolor

I enlighet med riksdagen beslut
upphävs i lagen den 22 februari 1991 om försök med utbildning på ungdomsstadiet och med yrkeshögskolor (391/91) 26 § 3 mom. samt
 ändras 17 och 18 §§ samt 26 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

17 §

Styrning av resurserna

Undervisningsministeriet kan besluta om ändring av det totala antalet undervisningstimmar inom försöksutbildningen (*timresurs*) och av beloppet per elev av övriga driftsutgifter enligt de separata anslag som i statsbudgeten har anvisats för ändamålet.

Ledningsgruppen beslutar om användningen av *timresursen* och de övriga resurserna vid försöksenhetsens läroanstalter samt om sammanjämkningen av dem mellan läroanstalterna enligt vad som *vid behov* stadgas genom förordning och bestäms med stöd av den i instruktionen.

18 §

Grunderna för finansieringen

Statsandelar och statsunderstöd för försöksutbildningen samt elevernas hemkommuners betalningsandelar och *ersättningar* fastställs på basis av studerandens primära läroanstalt.

Om kostnaderna för försöksutbildningen inte på annat sätt kan sammanjämkas mellan försöksenhetsens läroanstalter, betalar huvudmannen för den primära läroanstalten kostnaderna för sådan utbildning som genom denna huvudmans försorg har ordnats vid en annan läroanstalt. Vid kommunala och privata läroanstalter betalas avgifterna genom den finansiering som är avsedd för övriga driftsutgifter per elev och vid statliga läroanstalter genom den finansie-

Föreslagen lydelse

17 §

Styrning av resurserna

Undervisningsministeriet kan om *utökning av försöksutbildningsresurser till kommunala och privata läroanstalter i enlighet med 38 § 1 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92)* enligt de separata anslag som i statsbudgeten har anvisats för ändamålet. *Vad som ovan sägs om kommunala och privata läroanstalter gäller på motsvarande sätt statliga läroanstalter.*

Ledningsgruppen beslutar om hur resurserna vid försöksenhetsens läroanstalter skall användas och hur de skall sammanjämkas mellan läroanstalterna enligt vad som stadgas genom förordning eller bestäms med stöd av den i instruktionen.

18 §

Grunderna för finansieringen

Statsandelar och statsunderstöd för försöksutbildningen samt studerandenas hemkommuners betalningsandelar fastställs på basis av studerandens primära läroanstalt.

Om kostnaderna för försöksutbildningen inte på annat sätt kan sammanjämkas mellan försöksenhetsens läroanstalter, betalar huvudmannen för den primära läroanstalten kostnaderna för sådan utbildning som genom denna huvudmans försorg ordnas vid en annan läroanstalt *på det sätt som huvudmännen avtalar sinsemellan. De avgifter som en läroanstalt betalar beaktas vid beräkningen av enhetspriset per studerande vid kommunala och privata läroan-*

Gällande lydelse

ring som är avsedd för övriga konsumtionsutgifter. Kommunala och privata läroanstalter får dock statsandel och statsunderstöd för de utgiftsposter för dessa betalningar som räknas till andra utgifter än utgifter per elev enligt vad som stadgas om statsandel och statsunderstöd för dessa utgiftsposter.

Det behov av tilläggsfinansiering för utgifter per elev och övriga konsumtionsutgifter som åsamkas huvudmannen för den primära läroanstalten täcks genom den finansiering som är avsedd för andra utgiftsposter inom ramen för timresursen. Denna tilläggsfinansiering beaktas inte vid kommunala och privata läroanstalter då de kalkylerade grunderna för utgifterna per elev fastställs för de följande åren.

Vid andra läroanstalter än den primära räknas kostanderna för sådan utbildning inte till utgifter som berättigar till statsandel och statsunderstöd och inte heller till utgifter som minskar statsandel och statsunderstöd eller hemkommunernas betalningsandel eller ersättning.

Om grunderna för finansieringen och procedurerna vid finansieringsarrangemangen stadgas vid närmare behov genom förordning.

26 §

Sökande av ändring

I ledningsgruppens beslut kan ändring sökas genom besvär hos utbildningsstyrelsen enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

I beslut som ledande rektorn, lärarkåren och elevkåren vid en temporär yrkeshögskola fattar med stöd av denna lag eller en förordning som utfärdats med stöd av den får ändring inte sökas genom besvär. Om ledningsgruppens befogenheter genom instruktionen överförts på ledande rektorn för en temporär yrkeshögskola, gäller i fråga om hänskjutande av ett ärende till ledningsgruppen i tillämpliga delar 40 § 4 mom. lagen om yrkesläroanstalter.

Föreslagen lydelse

stalter och vid beräkningen av studerandens hemkommuns betalningsandel vid dessa och statliga läroanstalter. De avgifter som en läroanstalt får räknas som inkomster av avgiftsbelagd service.

26 §

Sökande av ändring

I beslut av en försöksenhets ledningsgrupp och i beslut som ledande rektorn, lärarkåren och elevkåren vid en temporär yrkeshögskola fattar med stöd av denna lag eller en förordning som utfärdats med stöd av den får ändring sökas genom besvär hos länsrätten med iakttagande av lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

(3 mom. upphävs)

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993. På överklagande av ett beslut som har fattats innan denna lag har trätt i kraft tillämpas de

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

stadganden om ändringssökande som var gällande när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.
